

միջոցները, իմաստությամբ, որը հնարավոր է դարձնում մեզ համար ավելի լավ ապրել մեր եկամտի 90 տոկոսով: Այսպիսով, հավատարիմ տասանորդ վճարողները հասկանում են խնայողությամբ ապրելու կարևորությունը և աշխատում են ավելի ինքնապահովող լինել:

Ես սկսել եմ հասկանալ, որ Տիրոջ ամենամեծ օրհնությունները հոգևոր են և դրանք հաճախ կապված են ընտանիքի, ընկերների և ավետարանի հետ: Թվում է, Նա հաճախ տալիս է Սուրբ Հոգու ազդեցության և առաջնորդության հանդեպ առանձնահատուկ զգայունություն ունենալու օրհնություն, հատկապես ամուսնության և ընտանեկան հարցերում, ինչպես օրինակ երեխաներ մեծացնելիս: Այդպիսի հոգևոր զգայունությունը կարող է օգնել մեզ տանը վայելել ներդաշնակություն և խաղաղություն: Նախագահ Ջեյմս Ի. Ֆաուստն ասել է, որ տասանորդի վճարումը գերազանց ապահովագրություն է ամուսնալուծության դեմ («Enriching Your Marriage,» *Liahona*, Apr. 2007, 5):

Տասանորդի վճարումն օգնում է մեզ զարգացնել հանդուրժողական և խոնարհ ու երախտապարտ սիրտ, որը հավկած է «խոստովանել . . . նրա ձեռքը բոլոր բաներում» (Վեմո 59:21): Տասանորդի վճարումը զարգացնում է մեր մեջ մեծահոգի, ներող ու գթառատ Քրիստոսի մաքուր սիրով լի սիրտ: Մենք եռանդուն ենք դառնում ուրիշներին ծառայելու և օրհնելու՝ հնազանդ սրտով Տիրոջ կամքին ենթարկվելու մեջ: Տասանորդ կանոնավոր վճարողները զորացնում են իրենց հավատքը առ Տեր Հիսուս Քրիստոս և զարգացնում են հաստատուն և մնայուն վկայություն Նրա ավետարանի և Նրա եկեղեցու հանդեպ: Այս օրհնություններից ոչ մեկը դրամական կամ նյութական չէ որևէ ձևով, բայց դրանք անկասկած Տիրոջ առավել առատ օրհնություններն են:

Ես վկայում եմ, որ երբ մենք հավատարմորեն վճարում ենք մեր տասանորդը, Տերը բացում է երկնքի պատուհանները և դուրս է թափում մեզ վրա Իր ամենաառատ օրհնությունները: Հիսուս Քրիստոսի անու- նով, ամեն: ■

Երեց Լին Գ. Ռորքիս
Յոթանասունից

ԻՆՉԱՊԻՍԻ՞ մարդ և կին եք դուք պարտավոր լինել

Թող որ Քրիստոսանման հատկանիշներ զարգացնելու ձեր ջանքերը պասակվեն հաջողությամբ, որպեսզի Նրա կերպարը փորագրվի ձեր դեմքին և Նրա հատկանիշները երևան ձեր վարքագծում:

«**Լ**ինել, թե չլինել»-ը փաստորեն շատ լավ հարց է:¹ Փրկիչն խորը ձևով, դարձնելով այն կարևոր վարդապետական հարց մեզանից յուրաքանչյուրի համար. «Ինչպիսի՞ մարդ [և կին] եք դուք պարտավոր լինել: Ճշմարիտ եմ ասում ձեզ՝ ճիշտ ինչպես *ես եմ*» (3 Նեփի 27:27, շեշտադրումն ավելացված է): *Լինել* բայի առաջին դեմքի ներկան է *ես եմ*: Նա մեզ հրավիրում է մեզ վրա վերցնել Իր անունը և Իր էությունը:

Որպեսզի դառնանք ինչպես Նա է, մենք պետք է նույնպես *անենք* այն բաները, որ Նա *արեց*. «Ճշմարիտ, ճշմարիտ եմ ասում ձեզ, այս է իմ ավետարանը. և դուք գիտեք այն բաները, ինչ դուք պիտի *անենք* իմ եկեղեցում. Քանզի այն գործերը, որոնք դուք տեսաք ինձ *անելիս*, դրանք պետք է նաև դուք *անեք*» (3 Նեփի 27:21, շեշտադրումն ավելացված է):

Լինելն ու *անելն* անբաժանելի են: Որպես փոխկապակցված

վարդապետություններ դրանք ամրացնում և խթանում են մեկը մյուսին: Օրինակ, հավատքը ոգեշնչում է մարդուն աղոթել, իսկ աղոթքն, իր հերթին, զորացնում է մարդու հավատքը:

Փրկիչը հաճախ մերժում էր նրանց, ովքեր *անում* էին առանց *լինելու*, անվանելով նրանց կեղծավորներ. «Այս ժողովուրդը շրթունքներով է պատվում ինձ, իսկ նորանց սիրտը ինձանից հեռացած ջոկուած է» (Մարկոս Է:6): *Անել* առանց *լինելու* կեղծավորություն է կամ փորձ՝ կեղծելով լինել այն, այնպիսին՝ ձևանալ:

Եվ ընդհակառակը, *լինելն* առանց *անելու* անիմաստ է, քանի որ «այսպես էլ հաւատքը, եթե գործ չունենայ, ըստ ինքեան *մեռած է*» (Հակոբոս Բ:17, շեշտադրումն ավելացված է): Առանց *անելու* *լինելը*, իրականում, *լինել չէ*, այլ ինքնախաբեություն, այն նշանակում է, որ անձն համոզված է, թե բարի, մինչդեռ միայն նրա մտադրություններն են բարի:

Քաղցրաբարո և հնազանդ երեխան հորը կամ մորը ցուցակագրում է միայն «Դաստիարակում 101» ծրագրում: Եթե դուք օրհնվել եք երեխայով, որը փորձում է ձեր համբերությունը մինչև առավելագույն աստիճանը, դուք կցուցակագրվեք «Դաստիարակում 505» ծրագրում: Չարմանալու փոխարեն, թե ինչ սխալ եք արել նախաերկրային կյանքում այդպիսի պատժի արժանանալու համար, դուք կարող եք առավել դժվար երեխային օրհնություն համարել և հնարավորություն՝ ինքներդ ավելի Աստվածանման դառնալու համար: Ինչպիսի՞ երեխայի հետ ավելի շատ հավանականություն կա ստուգելու, զարգացնելու և գտելու ձեր համբերությունը և երկայնամտությունը և այլ Քրիստոսանման արժանիքներ: Ամենայն հավանականությամբ, դուք նույնքան այդ երեխայի կարիքն ունեք, որքան այդ երեխան ունի ձեր կարիքը:

Երբ մեր երեխաները վատ են պահում իրենց, մենք բոլորս լսում ենք այս խորհուրդը՝ դատապարտել մեզը և ոչ թե մեղավորին: Նմանապես, երբ մեր երեխան իրեն վատ է պահում, մենք պետք է զգույշ լինենք, որպեսզի չասենք բաներ, որոնք կստիպեն մեր երեխաներին հավատալ, որ նրանք *այնդպիսին* են, ինչ սխալ էլ որ *արել* են: «Երբեք թույլ մի տվեք, որ ձայնդումը առաջ ընթանա մի գործողությունից դեպի մի անհատականություն՝ «հիմար», «անբան» կամ «անտաշ» ուղեկցող իր պիտակներով:՝² Մեր երեխաներն Աստծո գավակներն են: Դա է նրանց ճշմարիտ անհատականությունն ու ներուժը: Նրա բուն ծրագիրն է՝ օգնել Իր գավակներին հաղթահարել սխալներն ու հանցանքները և առաջ ընթանալ, դառնալով Նրա *նման*: Ուստի հիասթափեցնող վարքը պետք է համարվի ժամանակավոր մի բան՝ ոչ հարատև, գործողություն, ո՛չ թե անհատականության հատկանիշ:

Մենք պետք է զգույշ լինենք, որպեսզի կարգապահություն կիրառելիս չօգտագործենք այնպիսի արտահայտություններ, ինչպիսիք են՝ «Դու միշտ . . .» կամ «Դու երբեք . . .»: Օգտագործեք այսպիսի արտահայտություններ՝ «Դու երբեք հաշվի չես առնում իմ զգացմունքները» կամ

«Ինչո՞ւ ես միշտ ստիպում մեզ սպասել»: Նման արտահայտությունները թույլ են տալիս, որպեսզի արարքները երևան անհատականության տեսանկյունից, և կարող են ամբողջովին հակառակ ազդեցություն գործել երեխայի ինքնահարգանքի և ինքնագնահատման վրա:

Ինքնության շփոթում է տեղի ունենում նաև այն ժամանակ, երբ մենք հարցնում ենք երեխաներին, թե ինչ է նա կամենում *լինել*, երբ մեծանա, կարծես, թե այն ինչ մարդն *սևում* է ապրելու համար, այն է, ինչ նա իրականում *կա*: Ո՛չ մասնագիտությունները, ո՛չ էլ ունեցվածքը չպետք է որոշեն ինքնությունը կամ ինքնարժեքը: Փրկիչը խոնարհ հյուսն էր, բայց դա չէր, որ որոշեց Նրա կյանքը:

Որպեսզի երեխաներին օգնենք հայտնաբերել, թե ովքեր են իրենք՝ նրանց ինքնարժեքն ուժեղացնելու համար, մենք կարող ենք պատշաճ ձևով գովել նրանց՝ նվաճման կամ վարքի, այսինքն՝ *անելու* համար: Մակայն ավելի իմաստուն կլիներ կենտրոնացնել մեր հիմնական գովասանքը նրանց բնավորության և համոզմունքների՝ նրանց ով *լինելու* վրա:

Սպորտային խաղերին ձեր երեխաների մասնակցությունը (*անելը*) ճիշտ կլինի գովել *լինելու* տեսանկյունից, ինչպես օրինակ՝ նկատելով նրանց էներգիան, հետևողականությունը, հավասարակշռվածությունը հակառակորդի ներկայությամբ և այլն, այսպիսով՝ հաճոյախոսելով և *լինելու*, և *անելու* համար:

Երբ մենք երեխաներին խնդրում ենք ամենօրյա գործեր *անել*, մենք կարող ենք նաև դրոնել ուղիներ՝ *լինելու* համար նրանց գովելու, ինչպես օրինակ. «Մյնքան եմ ուրախանում, երբ դու անում ես քո ամենօրյա գործերը հոժարակամ սրտով»:

Երբ երեխաները դպրոցում քառորդ են փակում, մենք կարող ենք գովել նրանց լավ գնահատականների համար, բայց ավելի մեծ տևական օգուտ կարող է տալ նրանց *ջանասիրությունը* գովելը. «Դու ամեն հանձնարարություն կատարել ես: Դու գիտես, ինչպես ջանք թափես և ավարտի հասցնես դժվար բաները: Ես հպարտանում եմ քեզանով»:

Ընտանեկան սուրբ գրությունների ժամին, փնտրեք և քննարկեք այնպիսի հատկանիշների օրինակներ, որոնք այդ օրը կհայտնաբերեք ձեր ընթերցանության ժամանակ: «Որովհետև Քրիստոսանման հատկանիշները Աստծո պարգևներն են և չեն կարող զարգացվել առանց Նրա օգնության»,³ ընտանեկան և անձնական աղոթքների ժամանակ աղոթեք այդ պարգևների համար:

Ճաշի սեղանի մոտ ժամանակ առ ժամանակ խոսեք լավ հատկանիշների մասին, հատկապես նրանց մասին, որոնք դուք այդ առավոտյան սուրբ գրություններում եք հայտնաբերել: «Ինչպե՞ս լավ ընկեր եղար այսօր», «Ինչպե՞ս կարեկցանք ցուցաբերեցիր», «Ինչպե՞ս հավատքը օգնեց քեզ դիմակայել այսօրվա դժվարություններին», «Ինչպե՞ս ցույց տվեցիր, որ վստահելի ես, ազնիվ, առատաձեռն, խոնարհ»: Հատկանիշների մի մեծ շարք կա սուրբ գրություններում, որոնք պետք է ուսուցանվեն և ուսումնասիրվեն:

Մեր երեխաներին *լինել* սովորեցնելու ամենակարևոր ուղին այնպիսի ծնող *լինելն է*, ինչպիսին մեր Երկնային Հայրն է մեզ համար: Նա միակ կատարյալ ծնողն է և տվել է մեզ ծնող լինելու իր դասագիրքը՝ սուրբ գրությունները:

Իմ դիտողությունները հիմնականում ուղղված էին ծնողներին, բայց սկզբունքները վերաբերվում են ամեն մեկին: Թող որ Քրիստոսանման հատկանիշներ զարգացնելու ձեր ջանքերը պսակվեն հաջողությամբ, որպեսզի Նրա կերպարը փորագրվի ձեր դեմքին և Նրա հատկանիշները երևան ձեր վարքագծում: Մյն ժամանակ, երբ ձեր երեխաները կամ ուրիշները զգան ձեր սերն ու տեսնեն ձեր վարքը, այն նրանց կհիշեցնի Փրկչի մասին և կձգի նրանց դեպի Նա: Մա է իմ աղոթքը և վկայությունը Հիսուս Քրիստոսի անունով, ամեն: ■

ՀՂՈՒՄՆԵՐ

1. Ուիլյամ Շեկսպիր, *Հալիտա՝ Դանկալի Արքայազն*, գործողություն 3, դրվակ 1, տող 56:
2. Carol Dweck, quoted in Joe Kita, "Bounce Back Chronicles," *Reader's Digest*, May 2009, 95.
3. Տես *Քարոզիչ Իմ Այխուսյանը՝ Միսիոնյանական ծառայության ուղեցույց* (2004), 115: